

V sobotu 16. března 2024 byla pokácena lípa, rostoucí na ulici Smrtná nad komunitním centrem Moravia. Jednalo se o mohutný dominantní strom, bohužel, v době kácení téměř suchý. V předchozích letech probíhalo opakované ošetřování a posuzování stavu lípy ve snaze o prodloužení její životnosti. Z výrazné solitéry se postupně stalo dožívající torzo, bez potřebné vitality a bez nejmenší snahy o regeneraci.

Z provedených tomografických měření bylo předem zjištěno, že strom je kompletně dutý. Až průřez kmenem ve výšce pařezu ale přinesl svědectví o tom, že kdysi dávno musel být kmen poškozen a v průběhu hojení otevřené rány došlo k růstu ránového pletiva dovnitř kmene, kde ve volném prostoru dutiny vytvořilo zajímavé symetrické spirálovitě stočené útvary, navzájem oddělené vrstvou kůrou.

Kmen byl proto sice stále poměrně pevný, ale neustále odumírající větve hrozily lámáním a padáním na přilehlé schody a cesty kolem parkoviště a hrozilo, že měkké lipové dřevo hynoucího stromu rychle ztratí potřebnou pevnost.

O dávné historii tohoto stromu nejsou žádné relevantní záznamy. Pravděpodobně však mohlo jít o jeden z nejstarších třebíčských stromů současnosti. Karel Dvořák ve své knížce Ze staré Třebíče vzpomíná, že ulice Smrtná byla v první polovině 19. století lemována lípovým stromořadím. Pravděpodobně je zachyceno na nejstarší fotografii, pořízené snad před rokem 1870 z městské věže, ještě před rozšířením starého hřbitova o část nad kostelem Nejsv. Trojice. Lípy byly pokáceny a nahrazeny stromořadím jírovců, jehož kácení je zachyceno na fotografiích z 30. let 20. století, kdy byly jírovce káceny údajně z bezpečnostních důvodů, v té době už jako staré stromy.

Skutečné stáří lípy nelze vzhledem k dutému vnitřku kmene dendrochronologicky určit. S jistotou lze říct, že její historie sahá nejméně do 19. století. Hypotéza o tom, že mohlo jít o posledního zástupce původního lípového stromořadí Smrtné ulice, je sice lákavá a stáří stromu by to posouvalo nejméně o sto let zpět, důkazy pro ni ale chybějí.

V každém případě to v dnešní době nemají stromy v městském prostředí lehké. Nárůst průměrných teplot, nerovnoměrné rozložení dešťových srážek a všudypřítomné znečištění

prostředí spolu se stavební činností jsou pro mnohé stromy limitujícími faktory.

Pokácená lípa bude nahrazena výsadbou lyrovníku tulipánokvětého, což je poměrně dlouhověký zajímavý parkový strom, dorůstající srovnatelné velikosti. Až budoucnost ukáže, zda se mu podaří pokácený strom plnohodnotně nahradit. Nezbývá, než si přát, aby se i tento nástupce dožil podobně vysokého věku a zažil tolik generací Třebíččanů, jako právě pokácená lípa.

-ožp-